

**PROCEDURA OBSERWACJI ZAJĘĆ
W ZESPOLE SZKÓŁ HANDLOWYCH
W BYDGOSZCZY**

Dyrektor szkoły obserwuje prowadzone przez nauczycieli zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze oraz inne zajęcia i czynności wynikające z działalności statutowej szkoły.

Definicja - Obserwacja jest istotnym instrumentem kierowania szkołą - bezpośrednią formą nadzoru pedagogicznego, służącą poznaniu, kontroli i pomocy nauczycielom oraz doskonaleniu pracy szkoły. Elementy obserwacji:

1. wnikliwość, fachowość,
2. ocena,
3. instruktaż,
4. pomoc,
5. mobilizacja sił twórczych nauczycieli,
6. wyrabianie umiejętności samooceny nauczycieli.

§ 1.

Cele i zadania obserwacji:

1. Podniesienie jakości pracy szkoły
2. Mobilizacja sił twórczych nauczycieli i wychowawców.
3. Badanie realizacji programów nauczania i innych programów przyjętych do realizacji.
4. Badanie stopnia realizacji podstawy programowej.
5. Udzielanie pomocy nauczycielom.
6. Przestrzeganie praw ucznia.
7. Kontrola przestrzegania zapisów w Statucie szkoły.
8. Realizacja wniosków i zaleceń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych.

§ 2.

Zasięg obserwacji

1. Wszystkie elementy pracy i życia szkoły, proces lekcyjny, pozalekcyjny, wychowawczy i opiekuńczy.
2. Wszystkie formy zajęć z uczniami, pracy z rodzicami.
3. Zajęcia wszystkich nauczycieli, wychowawców i opiekunów.
4. Wszystkie klasy i zespoły uczniów.

§ 3.

1. Rodzaje obserwacji:

- kontrolno-oceniająca: obserwacja połączona z dokonaniem oceny pracy nauczyciela. Oceniającym obserwatorem jest dyrektor, wicedyrektor lub wizytator. Formalną ocenę pracy nauczyciela formułuje się między innymi na podstawie obserwacji lekcji przeprowadzonych przez ocenianego.
- doradczo-doskonaląca obserwacja warsztatu pracy nauczyciela, sposobu planowania pracy, konstrukcji lekcji, wykorzystania środków dydaktycznych, indywidualizacji nauczania, motywowania uczniów do nauki, właściwego oceniania itp. Jej celem jest diagnoza mocnych i słabych stron pracy nauczyciela i pomoc w doskonaleniu umiejętności metodycznych obserwowanego nauczyciela. Obserwatorem jest dyrektor, wicedyrektor,.
- diagnozująca: obserwacja uczniów, ich wiedzy, umiejętności i postaw. Jest to obserwacja, która służy ocenie aktywności (zachowań) uczniów na lekcji, spowodowanych określonymi działaniami nauczyciela. Dokonywana jest przez dyrektora lub wicedyrektora. Termin obserwacji diagnozującej proponuje nauczyciel, który uważa, że jego uczniowie są gotowi do zaprezentowania swoich osiągnięć (umiejętności, wiadomości).
- zajęć innych niż lekcje wg harmonogramu imprez i uroczystości oraz na zaproszenia nauczycieli lub zgodnie z harmonogramem obserwacji.

- Bieżące kontrole i lustracje dyżury, dokumentacja pracy nauczyciela, dokumentacja osiągnięć edukacyjnych uczniów, plany pracy itp.
2. Obserwacja może być prowadzona :
- Planowo – zgodnie z harmonogramem opracowanym w ramach nadzoru pedagogicznego,
  - Doraźnie bez wcześniejszego ustalania terminu.

§ 4.

Etapy procesu obserwacji - czynności podejmowane przez uczestników procesu

1. Planowanie obserwacji

Dyrektor na każdy rok szkolny opracowuje i przedstawia radzie pedagogicznej:

- 1) Problematykę, cele i zadania obserwacji.
- 2) Harmonogram obserwacji, który uwzględni każdego nauczyciela - co najmniej raz na 2 lata, a nauczycieli realizujących staż i poddanych ocenie pracy obowiązkowo w trakcie trwania stażu w każdym roku i w trakcie trwania oceny pracy.
- 3) Harmonogram uwzględnia wszystkie formy zajęć prowadzonych przez nauczycieli tj.:
  - a) obowiązkowe zajęcia dydaktyczne i godziny do dyspozycji wychowawców
  - b) zajęcia pozalekcyjne
  - c) zebrania z rodzicami
  - d) zajęcia rewalidacji
  - e) zajęcia w świetlicy szkolnej
  - f) uroczystości szkolne, imprezy
  - g) inne zajęcia i czynności wynikające z działalności statutowej szkoły.

2. Przygotowanie obserwacji:

- 1) Przed obserwacją osoba obserwująca zapoznaje się z:
  - a) programem nauczania danego przedmiotu i jego zgodności z podstawą programową;
  - b) planem nauczania (wychowania, opieki);
  - c) wynikami pracy nauczyciela - wychowawcy (dziennik elektroniczny, prace uczniów, inne według uznania);
  - d) wymaganiami edukacyjnymi dla danego przedmiotu stosowanymi przez nauczyciela
  - e) szkolnym ocenianiem,
- 2) Rozmowa przed obserwacją odbywa się na 1 - 3 dni przed i uwzględnia niżej przedstawione zagadnienia:
  - a) ogólną charakterystykę klasy, podejście do nauki, problemy dydaktyczno-wychowawcze,
  - b) obudowę dydaktyczną do przedmiotu: podstawę programową, szkolne ocenianie, forma przekazania uczniom i rodzicom wymagań edukacyjnych,
  - c) przedłożenie zał.1
  - d) stosowany program nauczania,
  - e) planowany temat obserwowanej lekcji,
  - f) cele lekcji,
  - g) planowane formy i metody działań edukacyjnych.

3. Obserwacja(zadania obserwującego)

- 1) Bezpośredni udział w zajęciach.
- 2) Nie ingerowanie w zaplanowany temat i tok zajęć.
- 3) Zachowanie taktu.
- 4) Poszanowanie godności nauczyciela i uczniów.

4. Rozmowa po obserwacyjna

- 1) Odbywa się w dniu lub w dniu następnym po obserwacji zajęć.
- 2) W trakcie rozmowy dokonywana jest ocena nauczyciela, wspólna analiza w zakresie:
  - a) sformułowania celów kształcenia/wychowania
  - b) realizacji treści programu nauczania,
  - c) efektywności organizacji zajęć,
  - d) efektywności zastosowanych metod nauczania (indywidualizacja, dostosowanie do możliwości uczniów),
  - e) zawartości merytorycznej zajęć,
  - f) języka nauczyciela (poprawności gramatycznej, dostosowania do możliwości percepcyjnych uczniów),
  - g) wykorzystania środków dydaktycznych,
  - h) aktywizowania uczniów,
  - i) przestrzegania zasad oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów,
  - j) stosowanie oceniania kształtującego,
  - k) celowości i właściwego obciążania uczniów pracami domowymi,
  - l) stosunku do uczniów, relacji nauczyciel- uczeń
  - m) przestrzegania BHP.

5. Nauczyciel obserwowany

- 1) Nauczyciel, który według harmonogramu ma planowaną obserwację, zgłasza się na początku wyznaczonego miesiąca (do 5 dnia danego miesiąca) do dyrektora, wicedyrektora lub innej osoby obserwującej w celu uzgodnienia terminu obserwacji.
- 2) Nauczyciele, którzy zadeklarowali przeprowadzenie obserwacji diagnozującej, zgłaszają dyrektorowi miesiąc, w którym planują przeprowadzenie zajęć. Dokładny termin obserwacji diagnozującej nauczyciel uzgadnia z dyrektorem według zasad określonych w pkt. 1.
- 3) Na rozmowę przed obserwacją nauczyciel przychodzi z kompletem dokumentów, o których jest mowa w punkcie 2.2).
- 4) Po przeprowadzonej obserwacji dyrektor uzgadnia z nauczycielem termin rozmowy.
- 5) Podczas rozmowy nauczyciel dokonuje samooceny przeprowadzonych zajęć, tj.
  - a) ustosunkowuje się do wykonania ostatnich zaleceń;
  - b) analizuje przygotowanie się do lekcji (zajęć);
  - c) ocenia stopień osiągnięcia celów i swoją rolę na lekcji (zajęciach);
  - d) analizuje dostrzeżone sukcesy, a także niedociągnięcia, błędy, trudności, niepowodzenia, określa ich przyczyny.
- 6) Po rozmowie obserwujący ustala treść zapisów, jakie znajdą się w arkuszu obserwacji lekcji (zajęć) w punkcie „zalecenia” i ustala dalsze działania zmierzające do korygowania ewentualnych błędów.
- 7) Zalecenia wymienione w arkuszu nauczyciel realizuje w możliwie najkrótszym czasie lub terminie określonym przez obserwującego.

Załączniki :

- 1) Arkusz rozmowy przed obserwowaną lekcją
- 2) Arkusz obserwacji,
- 3) Arkusz podsumowujący dla nauczyciela,
- 4) Arkusz obserwacji zajęć rewalidacji, dla nauczyciela rewalidacji,
- 5) Arkusz podsumowujący dla nauczyciela rewalidacji, ,
- 6) Arkusz obserwacji zajęć opiekuńczo-wychowawczych
- 7) Arkusz podsumowujący dla nauczyciela wychowawcy,
- 8) Arkusz zajęć innych niż lekcje,
- 9) Arkusz obserwacji diagnozującej.